

مطالعات مانوی در کمبریج: همایشی یک‌روزه درباره مطالعات مانوی

بنیاد ایران و هند باستان^۱ پیوندی دیرینه با مطالعات مانوی دارد و از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۵ میلادی به‌عنوان مرکز پژوهش‌های هنری و علوم انسانی، طرح تدوین واژه‌نامه مانوی را به سرپرستی نیکلاس سیمز - ویلیامز بنا نهاد. در روز شنبه ۲۵ مارس ۲۰۱۷ همایشی یک‌روزه در بنیاد ایران و هند باستان برگزار شد. عناوین مقالاتی که در این همایش ارائه شده به شرح زیر است:

«متون سغدی به خط مانوی در مجموعه ترفان برلین^۲» (انریکو مورانو)، «حکایات چینی زندگی مانی در منابع جدید متنی و تصویری^۳» (گابور کوزا^۴)، «مانی و آمیتیه^۵» (گونر میکلسن^۶)، «استفاده مانویت از متون عهد قدیم^۷» (نیلز آرنه پدرسن^۸)، «مانویان نوکیش در بیزانس قدیم (قرن ۴-۶ میلادی^۹)» (رئا ماتسانگو^{۱۰})، «فرقه‌گرایی و روابط اجتماعی مانویان در کلیس باستانی^{۱۱}» (ماتیاس براند^{۱۲})، «بخش‌هایی از تقویم نویافته مانوی در ترفان^{۱۳}» (نیکلاس سیمز - ویلیامز)، «عنوان و موضوع سرودهای مذهبی مزامیر عیسی

1) Ancient India and Iran Trust

2) "The Sogdian Texts in Manichaean Script of the Berlin Turfan Collection"

3) "Chinese Narratives of Mānī's Life in the New Textual and Visual Sources"

4) Gábor Kósa

5) "Mani and Amitabha"

6) Gunner Mikkelsen

7) "Manichaean Use of Old Testament Texts"

8) Nils Arne Pedersen

9) "The Converted Manichaeans in Early Byzantium (4th -6th Centuries)"

10) Rea Matsangou

11) "Sectarianism and the Social Relations of Manichaeans in Ancient Kellis"

12) Mattias Brand

13) "New Manichaean Calendar Fragments from Turfan"

در مجموعه مزامیر قبطی - مانوی چیست؟^۱» (گوتفرد نیبه^۲)، «هنر کاتبان مانوی در عصر الکترونیک^۳» (سام لیو^۴).

مریم رضایی

نخستین همایش دوسالانه فرهنگ و زبان‌های باستانی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی با هدف تجلیل از استادان برجسته‌ای چون دکتر محسن ابوالقاسمی، دکتر بدرالزمان قریب و دکتر ژاله آموزگار در تاریخ ۱-۲ خردادماه ۱۳۹۶ اقدام به برگزاری نخستین همایش دوسالانه فرهنگ و زبان‌های باستانی کرد.

محورهای این همایش عبارت بودند از: زبان‌های باستانی ایران، فرهنگ ایران باستان، دین‌های ایران باستان، اساطیر ایران، ادبیات پیش از اسلام، تحلیل جامعه‌شناختی زبان‌ها و گویش‌های ایرانی، تأثیر زبان‌ها و اساطیر ایرانی در شکل‌گیری شاهنامه فردوسی، تحقیق در خطوط باستانی، ریشه‌شناسی واژه‌های زبان‌های ایرانی، گویش‌های ایرانی و تأثیر آنها بر زبان فارسی، نقد و بررسی آثار ترجمه‌شده متون باستانی به زبان فارسی، کتیبه‌شناسی، فرهنگ و زبان‌های کهن غیرایرانی، رده‌شناسی زبان‌ها و گویش‌های ایرانی، آواشناسی، واج‌شناسی و ساخت‌واژه تاریخی، فرهنگ‌نگاری زبان‌ها و گویش‌های ایرانی، معنی‌شناسی تاریخی.

عناوین برخی مقالات ارائه‌شده در این همایش دوروزه به این شرح است: «پیشنهادی درباره تصحیح دو واژه از فرگرد دوم وندیداد» (چنگیز مولایی)، «تحلیلی‌شدگی زبان فارسی» (مجتبی منشی‌زاده)، «نام‌شناسی در فارسی میانه (پهلوی)» (یدالله منصوری)، «نام‌های خاص ایرانی در سلسله‌الآزار جنید شیرازی» (احمدرضا قائم‌مقامی)، «اظهار مالکیت دارایی در دوره ساسانی براساس مادبان هزاردادستان» (نادیا حاجی‌پور)، «تأثیرپذیری متون فارسی میانه زردشتی از کهن‌الگوهای سامی» (حسین مصطفوی کاشانی)، «دستوری‌شدگی ضمیر ya- در زبان اوستایی» (احسان چنگیزی)، «میراث گمشده آذرکیوان» (فرزانه گشتاسب)، «عصر کرتیر در کتیبه‌های کرتیر» (روزبه زرین‌کوب)، «دگرگونی آوایی در واژگان بلخی» (محمود جعفری دهقی)، «مطالعه

1) "What Is the Title and What Is the Theme of the Psalm Group 'Psalms to Jesus' in the Coptic-Manichaean Psalmbook?"

2) Gottfried Nebe

3) "The Art of the Manichaean Scribe in an Electronic Age"

4) Sam Lieu

نخستین سکه‌های خوارزم باستان» (سارا روحانی)، «بررسی جامع ریشه‌شناسی سه واژه اوستایی نو: پری، خنثیتی، گندروه» (محسن محمودی، فرخ حاجیانی)، «هزوارش یا واژه دخیل» (سعید عریان)، «مهرسارگان (بررسی سروده‌ای از سرودنامه مهرنامگ)» (آرمان بختیاری، زهره حاجی نوروزی)، «افسانه‌ای از وی در یک دست‌نویس پارسی مانوی از مجموعه تُرفان؛ بازبینی متن‌شناسانه در مقایسه با دیگر روایت‌های یونانی، اسلاوی و فارسی» (محمد شکری فومشی، سپیده طاهری)، «سفال‌نوشته‌ها، اسنادی ارزشمند از روزگار اشکانیان» (مژگان خان‌مرادی)، «فلز‌نوشته‌های اورارتویی به‌دست‌آمده از ایران» (مریم دارا، پریسا کردبگلی)، «واژه نوه در کتیبه اشکانی شاپور اول در حاجی‌آباد و تطبیق آن با متون بین‌النهرینی» (بهزاد معینی سام، مژگان دیباج، سارا محمدی الوندی)، «بررسی تأثیر زبان آرامی بر زبان‌های فارسی و عربی باتوجه‌به واژه‌های موجود در کتیبه‌های شنز روان و بر ركب» (سهیلا صلاحی مقدم، معصومه عباسی، الهام فرجی بیرگانی)، «بررسی قرابت زبان کردی (ایلامی) با زبان‌های باستانی» (مهین‌ناز میردهقان)، «مختصری درباره تاریخ زبان و برخی واژه‌های مازندرانی» (طیار یزدان‌پناه لموکی)، «بررسی فرایندهای واژه‌های عربی در تالشی» (مریم‌سادات فیاضی، دکتر علی رفیعی جیردهی)، «فرایندهای واجی در گویش آباده‌ای» (سید محمد صاحبی)، «رده‌شناسی گونه زبانی سیوندی» (مریم مولایی).

این همایش در عصر روز سه‌شنبه دوم خرداد سال ۱۳۹۶، با برگزاری جلسه نقد و بررسی جلد اول فرهنگ زبان پهلوی تألیف یدالله منصوری و نشست علمی و پرسش و پاسخ درباره رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی به کار خود خاتمه داد.

مریم رضایی

هفتمین همایش بین‌المللی زبان‌شناسی ایرانی

بخش مطالعات آسیایی و آفریقایی دانشگاه دولتی لومونوسوف مسکو با همکاری مؤسسه زبان‌شناسی فرهنگستان علوم روسیه با دعوت از زبان‌شناسان و واژه‌شناسانی که حوزه تحقیقاتشان زبان‌های ایرانی است، از ۲۸-۳۰ اوت ۲۰۱۷ هفتمین همایش بین‌المللی زبان‌شناسی ایرانی را برگزار کرد. در این همایش سه روزه ۳۲ عنوان مقاله به‌صورت سخنرانی و ۲۰ عنوان مقاله نیز به‌صورت پوستر ارائه شد. عناوین برخی از مقالات ارائه شده به شرح زیر است:

«ایرانی شرقی و تخراری»^۱ (میشائیل پیرو^۲، هلند)، «واژه‌های ایرانی برای گواهی و بررسی واژ-واجی ریشه‌های مختوم به $*(y)\bar{a}$ »^۳ (مارتین کومل^۴، آلمان)، «جایگاه(های) واژه‌بست‌ها در شغنی»^۵ (پتر ایوانوف^۶، روسیه)، «عبارات اسمی در برابر ترکیب‌ها: فرایند واژ-نحوی در زبان شغنی»^۷ (لیلا دادوخودایوا^۸، روسیه)، «ظهور آواهای حلقی در کردی کرمانجی»^۹ (دانیل بری^{۱۰}، آمریکا)، «نشانگان لهجه خارجی در یک زن فارسی‌زبان»^{۱۱} (رباب تیموری، فرشته مؤمنی و گلناز مدرسی، ایران)، «تفاوت‌های کوچک: اختلافات میان‌گوشی در نشانه‌گذاری افعال وجهی»^{۱۲} (آگنس کورن^{۱۳}، مراد سلیمانوف^{۱۴}، فرانسه)، «نظام نمودی در لری درود»^{۱۵} (لیلا ضیامجیدی، کانادا)، «نهادهای پس‌گزاره‌ای در زبان‌های ایرانی»^{۱۶} (جفری هیگ^{۱۷}، آلمان)، «گویش فارسی یهودی متقدم خوزستان و گویش‌های جدید منطقه»^{۱۸} (ماکسیمیلیان کیتسلر^{۱۹}، آلمان)، «فعل کردن در گویش تاتی علیای سیروان»^{۲۰} (مراد سلیمانوف، فرانسه)، «نظام حالت زبان‌های ایرانی غربی در دورنمای رده‌شناختی و تاریخی»^{۲۱} (لودویک پاول^{۲۲}، آلمان)، «هم‌ترازی ویژه در زبان‌های ایرانی نو»^{۲۳} (محمد دبیرمقدم، ایران)، «رده‌شناختی معنایی و تحول واژگانی زبان‌های ایرانی»^{۲۴} (ادل‌مان^{۲۵}، روسیه).

مریم رضایی

- 1) "Eastern Iranian and Tocharian"
- 2) Michaël Peyror
- 3) "The Iranian Words for 'Witness' and the Morphophonology of Roots in $*(y)\bar{a}$ -"
- 4) Martin KÜMMEL
- 5) "Clitic Position(s) in Shughni"
- 6) Peter IVANOV
- 7) "Noun Phrase vs. Compound: Morphosyntactic Process in the Shughnani Language"
- 8) Leila Dodykhudoeva
- 9) "The Emergence of Pharyngeal Sounds in Kurmanji Kurdish"
- 10) Daniel BARRY
- 11) "Foreign Accent Syndrome in a Persian – Speaking Woman"
- 12) "Issues of Microvariation: Crossdialectal Differences in Modal Marking"
- 13) Agnes KORN
- 14) Murad SULEYMANOV
- 15) "The Aspectual System of Luri of Doroud"
- 16) "Post-Predicate Arguments in Iranian Languages"
- 17) Geoffrey HAIG
- 18) "The Khuzistan Dialect of Early Judaeo – Persian and Modern Dialects of the Region"
- 19) Maximilian KINZLER
- 20) "The Verb 'to do' in Upper Sirvan Tat"
- 21) "The Case System of Modern West Iranian Languages in Typological and Historical Perspective"
- 22) Ludwig Paul
- 23) "Peculiar Alignments in Modern Iranian Languages"
- 24) "Semantic Typology and the Lexical Evolution of Iranian Languages"
- 25) EdelMAN

برگزاری هفتمین مدرسه تابستانی انجمن زبان‌شناسی ایران

پس از برگزاری اولین و سومین مدرسه تابستانی انجمن زبان‌شناسی ایران در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۹ در دانشگاه بوعلی‌سینای همدان، هفتمین مدرسه تابستانی این انجمن از ۱۴ تا ۱۷ شهریورماه ۱۳۹۶ همزمان با برگزاری دومین همایش نقش‌گرایی، در دانشگاه بوعلی همدان برگزار شد.

برنامه هفتگی کارگاه‌های این مدرسه به شرح زیر بود:

شیوه‌های آوانویسی و واج‌نویسی زبان فارسی (گلناز مدرسی قوامی)، از نشانه‌شناسی زایشی تا نشانه-معناشناسی کاربردی (حمیدرضا شعیری)، آموزش استفاده از فرهنگ لغت (ساغر شریفی)، آشنایی با فارسی باستان و شیوه نگارش خط میخی بر گِل (میلاذ عابدی)، رایانه و زبان‌شناسی (آذین شهریاری فرد)، زبان‌شناسی پیکره‌ای و ترجمه (مهران برزوفرد و شهرام مدرس خیابانی).

مریم رضایی